

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 121/2018-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej, sudcu Petra Brňáka a sudcu Milana Ľalíka o sťažnosti [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2012, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2012 porušené boli.

2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každej v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Námestovo je p o v i n n ý nahradiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 1 547,28 € (slovom tisícpäťstoštyridsaťsedem eur a dvadsaťosem centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2012 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde je pod sp. zn. 8 C 63/2012 od 29. mája 2012 do súčasnosti vedené konanie o určenie, či nehnuteľnosť, ktorá je predmetom žaloby, patrí do dedičstva. Sťažovateľky vystupujú v namietanom konaní v procesnom postavení žalovaných. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 23. septembra 2013, bol vyhlásený rozsudok. Proti rozsudku okresného súdu bolo podané

odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 9 Co 270/2014-189 zo 7. augusta 2014, pričom krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Od nadobudnutia právoplatnosti zrušujúceho rozsudku krajského súdu do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo v namietanom konaní okresného súdu meritórne rozhodnuté.

3. Podľa názoru sťažovateľiek v namietanom konaní okresného súdu *„nejde o právne zložitú vec. Ide o vec určenia, že nehnuteľnosť patri do dedičstva. Takáto vec tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti odporcu ako všeobecného súdu prvého stupňa. V tejto oblasti existuje rozsiahla súdna judikatúra, ktorá je stabilná a preto túto vec z právneho hľadiska nemožno považovať za zložitú. Táto vec nie je ani skutkovo zložitá.“*

4. V súvislosti so svojím správaním v priebehu namietaného konania sťažovateľky uviedli, že *„prieťahy v tomto konaní spôsobujú žalobcovia v 1. a 2. rade a najmä odporca /Okresný súd Námestovo/, ktorý správanie žalobcov v 1. a 2. rade toleruje“*. Sťažovateľky zároveň poukázali na skutočnosť, že *„žiadne pojednávanie v tejto veci nebolo odročené z dôvodu neúčasti nás, sťažovateľov v 1. - 6. rade s výnimkou pojednávania konaného dňa 17.6.2013, ktoré bolo odročené pre nevykázané doručenie u sťažovateľky v 5. rade z dôvodu jej nesprávnych identifikačných údajov uvedených žalobcami v 1. a 2. rade“*.

5. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, týkajúcu sa prieťahov v súdnom konaní, ako aj na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku sťažovateľky konštatovali, že *„... odporca tieto zákonné ustanovenia v tomto konaní nerešpektuje, čím sa toto konanie zbytočne predlžuje. Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá 5 rokov a 9 mesiacov preukazuje porušenie nášho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav našej právnej neistoty do tej miery, že naše právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom.“*

6. Sťažovateľky zhodnotili, že namietanému konaniu okresného súdu „*chýba účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto občianskeho súdneho konania... Táto vec sa stala reštančnou vecou a napriek tomu sa vo veci riadne nekoná.*“.

7. Keďže sťažovateľky postup okresného súdu v namietanom konaní hodnotia ako postup porušujúci ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezmom:

„*Základné právo sťažovateľiek [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2012 porušené bolo.*

Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2012 konal bez zbytočných prieťahov.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,-EUR, ktoré je jej Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Námestovo je povinný zaplatiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 1.414,74 EUR na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

8. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľiek na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 121/2018-29 z 12. apríla 2018 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

9. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 13. apríla 2018 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti.

10. Predsedníčka okresného súdu vo svojom stanovisku sp. zn. Spr 295/18 doručenom ústavnému súdu 27. apríla 2018 uviedla:

„Po preštudovaní spisu som zistila, že žaloba o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, v ktorej sťažovatelia vystupujú ako žalovaná strana, bola Okresnému súdu Námestovo doručená dňa 29. 5. 2012. Vo veci už bolo jedenkrát rozhodnuté rozsudkom zo dňa 23. 9. 2013, ktorý rozsudok bol zrušený uznesením Krajského súdu v Žiline 9Co/270/2014-189 zo dňa 7. 8. 2014 a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Následne bolo zo strany žalovanej 1/ podané dovolanie voči uzneseniu KS v Žiline zo dňa 7. 8. 2014, ktoré dovolanie Najvyšší súd SR odmietol uznesením 7Cdo/302/2015 zo dňa 26. 4. 2016. Vo veci došlo v súlade s Dodatkom č. 2 k Rozvrhu práce Okresného súdu Námestovo na rok 2015 dňa 02.04.2015 k zmene zákonného sudcu. Po zmene zákonného sudcu a po vrátení spisu z Najvyššieho súdu SR sa vo veci priebežne koná, vo veci bolo vytyčené pojednávanie 10.1.2017, 11.4.2017, 20. 6. 2017, 7.9.2017, 14.11.2017, 18.1.2018, 13.3.2018 (ktoré bolo zrušené pre neprítomnosť svedkýň) - preložené na 26.04.2018 - preložené pre ospravedlnenie zástupcu žalobcov - PN na 24.05.2018.

Ako predsedníčka súdu som v roku 2016 vybavovala aj sťažnosť sťažovateľov na prietahy v predmetnom súdnom konaní, kde v sťažnostnom konaní Spr 4578/16 som nezistila neodôvodnené subjektívne prietahy v konaní, avšak vzhľadom na dĺžku konania som vo veci nariadila dohľad, ktorého účelom je zabezpečiť plynulosť konania, ktorý dohľad je v pravidelných trojmesačných lehotách stále vykonávaný.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

11. Na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu písomne reagoval právny zástupca sťažovateľiek. Tento vo svojom vyjadrení, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 13. júla 2018, uviedol:

„...Vyjadrenie odporcu zo dňa 23.4.2018 je všeobecné vyjadrenie. Odporca sa vo svojom vyjadrení vôbec nevyjadril k príčinám zbytočných prietahov v tomto civilnom konaní a neodôvodnil, prečo toto civilné konanie trvá viac ako 6 rokov, hoci nejde o skutkovo a právne zložitú vec. Toto civilné konanie začalo dňa 29.5.2012 a do dnešného dňa nie je právoplatne skončené.

Na pojednávaní konanom dňa 22.6.2018 bol vyhlásený rozsudok, ktorý bol zároveň osobne doručený nášmu advokátovi JUDr. Jánovi Vajdovi, pretože predchádzajúce pojednávanie konané dňa 24.5.2018 bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 22.6.2018...

... Rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 8 C 63/2012 zo dňa 22.6.2018 je takmer totožný ako rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 8 C 63/2012 zo dňa 23.9.2013, hoci medzi dátumami vyhlásenia týchto rozsudkov je časový odstup takmer 5 rokov. V rozsudku zo dňa 22.6.2018 pribudli iba citácie výpovedí tých svedkov, ktorí boli vypočutí po vydaní predchádzajúceho rozsudku odporcu zo dňa 23.9.2013.

Vo výroku č. I. rozsudku Okresného súdu Námestovo sp.zn. 8 C 63/2012 zo dňa 22.6.2018 odporcu je chyba, keďže sa v ňom 2 x uvádza slovo „zamieta“. Túto chybu rozsudku budeme my, sťažovateľky v 1. - 6. rade žiadať opraviť vydaním opravného uznesenia podľa § 224 CSP. Odporca výrokom č. III. tohto rozsudku nám, sťažovateľkám v 2. - 6. rade nepriznal žiadnu náhradu trov konania a to bez akéhokoľvek skutkového a právneho odôvodnenia. Odôvodnene predpokladáme že je to preto, lebo sme podali túto

ústavnú sťažnosť. Odporcovi bolo známe, že my sťažovateľky v 2. - 6. rade sme sa počas tohto konania dali zastupovať advokátom JUDr. Jánom Vajdom, keďže túto skutočnosť uviedol aj v záhlaví tohto rozsudku...

... Naša písomná sťažnosť na prietahy v tomto konaní zo dňa 18.9.2016 adresovaná JUDr. Gabriele Kyselovej, predsedníčke všeobecného súdu odporcu a naše opakované písomné žiadosti a urgencie nevedli k odstráneniu zbytočných prietahov v tomto konaní. Táto vec sa stala reštančnou vecou a napriek tomu odporca vo veci riadne nekonal. Až potom čo odporca zistil, že sme vo veci podali ústavnú sťažnosť tak na pojednávaní konanom dňa 22.6.2018 vo veci rozhodol.

Toto konanie nie je do dnešného dňa právoplatne skončené, keďže my, sťažovateľky v 2. - 6. rade podáme odvolanie proti výroku č. III. rozsudku odporcu zo dňa 22.6.2018 a my, sťažovateľky v 1.-6. rade podáme návrh na vydanie opravného uznesenia k výroku č. I. rozsudku odporcu zo dňa 22.6.2018.

Odôvodnene predpokladáme, že žalobcovia v 1. a 2. rade sa znovu odvolajú proti rozsudku odporcu zo dňa 22.6.2018...

... V tomto civilnom konaní boli dlhodobé prietahy, ktoré sme my, sťažovateľky v 1.-6. rade nezavinili. Odporca vo svojom vyjadrení netvrdil že my, sťažovateľky v 1.-6. rade sme zapríčinili nejaké prietahy v tomto konaní. Tieto prietahy zapríčinil odporca už tým, že akceptoval všetky bezdôvodné návrhy žalobcov v 1. a 2. rade na vykonanie dokazovania. Odporca sa pritom vôbec nezaoberal dôvodnosťou týchto návrhov na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov a ani rozpornosťou výpovedí žalobcu v I. rade oproti výpovediam žalobcu v 2. rade v priebehu tohto civilného konania, keďže každý z nich tvrdil niečo iné, hoci boli zastúpení tým istým advokátom...

... My, sťažovateľky v 1.-6. rade sme sa nepodieľali na žiadnych prietahoch v tomto civilnom konaní. V konaní sme boli aktívne, osobne alebo prostredníctvom nášho advokáta JUDr. Jána Vajdu sme sa zúčastnili sa všetkých nariadených pojednávaní. Tomuto civilnému konaniu sme pripisovali veľký význam a preto sme sa dali zastupovať advokátom JUDr. Jánom Vajdom. Dĺžka trvania tohto civilného konania teda nebola vyvolaná naším správaním, ale správaním žalobcov v 1. a 2. rade a najmä konaním odporcu. My, sťažovateľky v 1.-6. rade sme riadne a včas reagovali na výzvy súdu, podávali sme vyjadrenia a navrhovali sme dôkazy, hoci dôkazné bremeno mali v tomto civilnom konaní

žalobcovia v 1. a 2. rade. Žalobcovia v 1. a 2. rade podali na súd žalobu bez predloženia dôkazov a preto ich žaloba mala byť v súlade s § 114 OSP zamietnutá na prvom pojednávaní vo veci uskutočnenom dňa 5.11.2012. Od pojednávania konaného dňa 5.11.2012 sú v tomto konaní zbytočné prieťahy...

... Odporca opakovane vykonával zbytočné dokazovanie výsluchom svedkov, ktorí nemali priame a bezprostredné vedomosti o udalostiach z minulosti, ktoré sú podstatné pre právne posúdenie tejto veci. Žalobcovia v 1. a 2. rade tvrdili, že rodinný dom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] má viac ako 100 rokov a že k 2 prevodom tohto rodinného domu došlo v čase kedy nimi navrhnutí svedkovia nežili. Výsluchy svedkov teda nič podstatné v tomto konaní nepriniesli, čo je zrejmé i z odôvodnenia rozsudku odporcu zo dňa 22.6.2018.

Cieľom žalobcov v 1. a 2. rade bolo maximálne predlžovať toto civilné konanie, pretože sa spoliehajú na to, že po úmrtí niektorej z nás, sťažovateľiek v I. - 4. rade sa zmení situácia v ich prospech. My, sťažovateľky v 1.-4. rade máme vysoký vek a zlý zdravotný stav, ktorý nám bránil v osobných účasťach na nariadených pojednávaniach....

... V konaní boli opakované prieťahy pri nariaďovaní pojednávania a prieťahy pri vypočúvaní svedkov. Odporca nevyužíval donucovacie prostriedky voči žalobcom v 1. a 2. rade, advokátovi [REDAKOVANÉ] a svedkom, ktorí nepreberali predvolania na pojednávania a v prípade prevzatia sa bez ospravedlnenia nedostavili na pojednávania. V tomto konaní sa prejavila neschopnosť sudcu ukončiť dokazovanie a meritórne rozhodnúť a nesústredená činnosť odporcu, čoho dôkazom je zrušenie rozsudku odporcu zo dňa 23.9.2013 odvolacím súdom...

... Nesprávny je právny názor odporcu, že keď sa vo veci koná tak vo veci nie sú prieťahy. Odporca v konaní koná neefektívne, nesústredene a len preto aby mohol vykázat že vo veci sa koná...“

12. Právny zástupca sťažovateľiek zároveň súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. Vzhľadom na to, že okresný súd v konaní rozhodol, upravil petit sťažnosti tak, že navrhovaný výrok, v ktorom by ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, vzal späť.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v ich právnej veci.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

17. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je

odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateliek.

21. V súvislosti s posudzovaním prvého kritéria ústavný súd zdôrazňuje, že pojem „zbytočné priet'ahy“ je potrebné v každom druhu konania vykladať autonómne, pričom práve druh konania je určujúcou esenciou majúcou nevyhnutný vplyv na výklad tohto

pojmu. Druh konania v sebe zahŕňa samotnú procesnú náročnosť prejednávanej veci, ktorá je dotváraná zložitou veci z hmotnoprávneho hľadiska. Ústavný súd konštatuje, že namietané konanie z hľadiska predmetu patrí do štandardnej civilnoprávnej agendy všeobecných súdov. Na druhej strane po analýze súdneho spisu okresného súdu ústavný súd zdôrazňuje, že určitá faktická zložitnosť konania bola spôsobená tým, že okresný súd musel pred samotným posudzovaním uplatňovaného právneho nároku ustáliť, čo presne tvorí predmet konania, keďže z dôvodu nezrovnalostí v katastri nehnuteľností okresný súd opakovanne musel žiadať o súčinnosť Správu katastra Námestovo, ako aj obec [REDACTED]. Následne, taktiež pred samotným meritórnym rozhodovaním, sa musel okresný súd vysporiadať s otázkou pasívnej vecnej legitímácie a následným rozšírením účastníkov konania na strane odporcov. Ústavný súd konštatuje, že aj tieto skutočnosti negatívne ovplyvnili dĺžku namietaného konania.

22. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že dĺžku namietaného súdneho konania značne ovplyvnili aj početne podané procesné návrhy zo strany právneho zástupcu s'ťažovateľiek (najmä doplnenia podania spočívajúce v navrhovaní nových dôkazov). Ústavný súd zohľadňuje, že s'ťažovateľky ako účastníčky konania majú nesporne právo na procesné úkony, ktoré prostredníctvom svojho právneho zástupcu urobili, na druhej strane však poukazuje na to, že za priet'ahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci. Poukazujúc na doterajšiu judikatúru, čas, ktorý bol nevyhnutný na rozhodnutie o procesných návrhoch s'ťažovateľiek, ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd pred samotnou analýzou postupu okresného súdu v napadnutom konaní považuje za nevyhnutné uviesť, že telefonickým dopytom na okresnom súde bolo zistené, že okresný súd v konaní meritórne rozhodol 22. júna 2018 rozsudkom, ktorým žalobu zamietol. O danej skutočnosti informoval ústavný súd aj právny zástupca sťažovateľiek, ktorý ako prílohu k svojmu vyjadreniu doručil ústavnému súdu aj meritórny rozsudok okresného súdu.

24. Ústavný súd po dôkladnom rozbere sťažnosti, vyjadrení účastníkov konania a zapožičaného súdneho spisu okresného súdu konštatuje, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol poznačený značnou neefektívnosťou a nesústredenou činnosťou. Pozornosti ústavného súdu neuniklo uznesenie krajského súdu č. k. 9 Co 270/2014-189 zo 7. augusta 2014, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu, pričom v odôvodnení zrušujúceho uznesenia krajský súd okresnému súdu vytkol nevykonanie viacerých navrhovaných dôkazov zo strany navrhovateľov. V tejto súvislosti ústavný súd postup okresného súdu charakterizuje ako neefektívny.

25. Neefektívnosť v postupe okresného súdu je indikovaná nielen celkovou dĺžkou konania (6 rokov), ale aj tým, že prvý rozsudok okresného súdu z 23. septembra 2013 (ktorý bol krajským súdom zrušený) bol písomne vyhotovený a následne doručený účastníkom konania až po šiestich mesiacoch, t. j. v marci 2014. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že šesť mesiacov pre vyhotovovanie rozhodnutia okresného súdu (ktoré má byť vyhotovené do 30 dní) nemožno akceptovať. Ústavný súd zároveň upozorňuje, že predsedníčka okresného súdu síce žiadosti zákonného sudcu o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia vyhovel, avšak predĺžená lehota na vyhotovenie rozhodnutia zákonnému sudcovi uplynula už 23. decembra 2013.

26. V súvislosti s uvedeným ústavný súd, poukazujúc na svoju rozsiahlu konštantnú judikatúru, pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na

štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

27. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľiek a postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku konania a skutočnosť, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol až po šiestich rokoch, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

28. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

29. Vzhľadom na to, že v konaní bolo medzičasom (22. júna 2018) meritórne rozhodnuté a na rozhodnutie o prípadne podanom opravnom prostriedku bude príslušný krajský súd (keďže právny zástupca sťažovateľiek avizoval podanie odvolania vo vzťahu k výroku o trovách konania), ústavný súd v aktuálnej fáze konania okresnému súdu konať neprikázal.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Sťažovateľky vo svojej sťažnosti požadovali finančné odškodnenie v sume každej po 3 000 €, ktoré odôvodňovali právnou neistotou, ako aj tou skutočnosťou, že doterajší priebeh konania vykazuje znaky zbytočných prietáhov.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľiek, ich správanie, ako aj správanie ich právneho zástupcu počas predmetného konania, celkovú dĺžku namietaného konania a skutočnosť, že okresný súd medzičasom v konaní meritórne rozhodol. Ústavný súd zároveň aplikoval zásadu spravodlivosti a riadil sa úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

34. Berúc do úvahy aj tú skutočnosť, že dĺžka namietaného konania bola výrazne ovplyvnená početnými procesnými podaniami zo strany právneho zástupcu sťažovateľiek, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľkám podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde primerané finančné zadosťučinenie každej v sume po 1 000 € (bod 2 výrokovej časti nálezu).

35. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľiek ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

36. Ústavný súd priznal sťažovateľkám (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 76,75 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 9,21 €.

37. S poukazom na výsledok konania vznikol každej zo sťažovateľiek nárok na úhradu trov za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, vypracovanie a podanie sťažnosti ústavnému súdu, vypracovanie a podanie vyjadrenia k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu) v sume 257,88 € vrátane režijného paušálu, t. j. spolu u šiestich sťažovateľiek spolu v sume 1 547,28 €. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júla 2018